

ธรรมะบรรยายวันเฉลิมพระชนมพรรษา ๕ ธ.ค.๕๖

วันนี้เป็นวันเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ซึ่งถือว่าเป็นวันต้นแบบที่พวกเราทั้งประเทศ จะทำบุญให้แก่พ่อเป็นกรณีพิเศษ ด้วยการกำหนดเอาวันนี้เป็นวันรำลึกถึงพระคุณของคุณพ่อ พ่อเป็นบุคคลที่พวกเราถือว่าเป็นบุพการีบุคคล เป็นผู้ที่ให้กำเนิดคู่กันกับแม่ แม่ไม่มีพ่อก็ไม่รู้อะไรจะมาได้อย่างไร แต่พวกเราบางคนเท่าที่ดูในสังคมปัจจุบันนี้ บางคนก็ไม่ค่อยจะติดกับพ่อ

พ่อนี้มีคุณธรรม ใครที่ขึ้นชื่อว่าเป็นพ่อ คุณธรรมที่สำคัญสามารถมองเห็นก็คือ จะเป็นผู้ที่ปกป้องดูแลทั้งแม่และลูก ไม่ว่าจะเป็พ่อผู้ให้กำเนิดมา พ่อผู้เลี้ยงดูมา พ่อเมือง หรือเจ้าพ่อ หรืออื่นๆ ก็ตาม ผู้ทำหน้าที่ในฐานะเป็นพ่อจะมีคุณธรรมอย่างหนึ่ง พ่อท่านเรียกว่าเป็นพรหม ไม่ว่าจะอยู่ในหน่วยงานใดๆ ก็ตาม ผู้ที่ทำหน้าที่เป็นหัวหน้าหน่วยงาน เป็นประธาน เป็นใหญ่ สูงสุดในหน่วยงานนั้นๆ เช่น ที่บ้านเขาก็เรียกว่าพ่อบ้าน ที่โรงเรียนก็อาจจะเรียกว่าเป็นอาจารย์ใหญ่ ครูใหญ่ หรือผู้อำนวยการ หรือจะเรียกว่าอธิการบดี หรือในหน่วยงานต่างๆ เช่น หน่วยงานการปกครอง เราจะเริ่มตั้งแต่พ่อบ้าน และพ่อใหญ่บ้าน ความจริงผู้ใหญ่นบ้านสมัยก่อนเขาเรียกว่าพ่อใหญ่บ้าน หมายความว่าพ่อที่เป็นผู้ใหญ่มากที่สุดในหมู่บ้าน เดี่ยวนี้คุณธรรมอาจหายไปแล้วก็เลยเรียกว่าผู้ใหญ่บ้าน โทกว่านั้นหน่อยพ่อใหญ่ในตำบลเขาก็เรียกว่ากำนัน พ่อใหญ่ในอำเภอเขาก็เรียกว่านายอำเภอ เลยกลายเป็นนายใหญ่ในอำเภอไป ไม่ใช่พ่อใหญ่แล้ว ถ้าเป็นพ่อใหญ่ในจังหวัดเขาก็เรียกว่าพ่อเมือง พ่อใหญ่ในประเทศเราเขาก็เรียกว่าพระประมุขของชาติ ก็คือพ่อเหมือนกันมาจากพ่อเมือง ในสมัยดั้งเดิมนั้นแหละ เพราะฉะนั้นพ่อใหญ่ในกระทรวงทบวงกรม ถ้าเป็นฝ่ายบริหารเขาก็เรียกว่าปลัดกระทรวง หรือถ้าฝ่ายการเมืองเขาก็เรียกว่ารัฐมนตรี ไปจนกระทั่งถึงนายกรัฐมนตรี

เพราะฉะนั้นพ่อทุกคนในหน่วยงานใดๆ ก็ตาม สูงสุดสมัยโบราณเขาก็เรียกว่าพ่อทั้งนั้น เพราะอะไร เพราะผู้ที่เป็นพ่อจะต้องมีคุณธรรม ถ้าไม่อย่างนั้นดูแลลูกไม่ได้ อย่างน้อยพ่อก็มีเมตตา มีความกรุณา มีมุกตาคือ มีความรักใคร่ในลูกๆ หลานๆ ผู้ที่อยู่ได้บังคับบัญชาของตนเอง ผู้ที่อยู่ในได้ปกครองของตนเอง เพราะฉะนั้นพ่อเมืองสมัยโบราณ จึงทุ่มเทจึงมีเมตตาคุณงามความดีและอุเบกขา คือความมั่นคงต่อผู้ที่เป็นกองกำลังของตนเอง เพื่อป้องกันประชาชน ป้องกันสมบัติของประชาชน และของประเทศชาติบ้านเมือง ป้องกันหน่วยทหารหรือผู้ที่จงรักภักดี ไม่ให้ผู้อื่นเข้ามาทำอันตรายได้ นี่เป็นลักษณะของคนที่เป็พ่อ เพราะฉะนั้นหน่วยงานต่างๆ ทุกหน่วยงานตั้งแต่องค์จากพระประมุขลงมา ไม่ว่าจะเป็เสนาบดี หรือปัจจุบันนี้เราเรียกว่ารัฐมนตรี หรือชั้นรองๆ ลงมา หรือผู้บังคับบัญชาของรัฐมนตรี สมัยโบราณเขาจะเรียกว่าเป็นผู้ทำหน้าที่แทน สำเร็จราชการแทนพระองค์ เป็นต้น ก็จะต้องมีคุณธรรมของพ่อหมดทุกคน แล้วพ่อหรือพรหมของบ้านจะต้องมีคุณสมบัติอะไรบ้าง

พ่อหรือพรหมจะต้องมีหน้า ๔ หน้า หน้าที ๑ คือ หน้าเมตตา เอาไว้ทำอะไร พรหมมีหน้าที่เป็นผู้สร้าง นอกจากหน้าของตัวเองจะเป็นเมตตาแล้ว ก็ต้องสร้างผู้ที่อยู่ได้บังคับบัญชาให้เป็นผู้ที่มีเมตตา มีความรักใคร่กันด้วยดี ไม่ใช่รักใคร่เพราะหวังประโยชน์อะไรสักอย่าง เมตตาที่ทุกคนคงจะทราบดี ปราบปรามจะให้เขามีความสุข ต้องสร้างลูกพรหม เพราะพรหมเป็นผู้สร้าง ต้องสร้างคนในหน่วยงาน สร้างลูกศิษย์ลูก

หา สร้างคนในครอบครัวให้เป็นคนมีเมตตา เพราะอะไร เพราะว่าผู้ได้บังคับบัญชา คนในครอบครัว หรือว่า ลูกศิษย์ลูกหาทั้งหลาย เป็นเหมือนแท่นของพรหม พรหมต้องสร้างแท่นของพรหม

พรหมหน้าที่ ๒ ก็คือหน้ากรุณา คือ หน้าสงสาร ดังนั้นพรหมเองก็ต้องมีคุณธรรมตรงนี้ด้วย แล้วก็ ต้องสร้างแท่นพรหม คือ ผู้ได้บังคับบัญชา ลูกหลาน หรือลูกศิษย์ลูกหาให้เป็นผู้ที่มีความกรุณา มีความ สงสารกัน เห็นคนหนึ่งมีงานมีการต้องช่วยเหลือกัน สงสารก็คือต้องการให้เขาพ้นทุกข์ พอมีทุกข์ก็ช่วยเหลือ กัน น้ำท่วม ไฟไหม้ สึนามิมา อะไรต่างๆ เราก็ออกไปช่วยกัน อะไรก็ตามที่ทำให้เกิดความทุกข์แก่อีกฝ่ายหนึ่งเราจะ ไม่ทำ พรหมต้องสร้างบุคคลต่างๆ ผู้ที่อยู่ได้บังคับบัญชาของพรหมให้เป็นผู้ที่มีความกรุณา แล้วบ้านของ พรหมหรือว่าแท่นพรหมทั้งหลาย พรหมก็จะนั่งอยู่ได้อย่างเป็นสุข ไม่เดือดร้อน

อีกหน้าหนึ่งของพรหมก็คือ พรหมต้องมีความมูทิตา มูทิตาก็คือความยินดีด้วย มูทิตานี้จะไปแก่ อิจจาริยา คนที่มีความอิจจาริยาเป็นคนไม่มีมูทิตา เห็นคนอื่นเขาได้ดีตนไม่ได้ต้องหาเรื่อง พรหมเอง ต้องมีตา ตามีหน้าที่จะคอยตรวจตราดูว่าผู้ได้บังคับบัญชาของเรา หรือลูกศิษย์ลูกหาตลอดจนคนใน ครอบครัว ในหน่วยงานต่างๆ เป็นผู้ที่มูทิตาไหม ถ้าไม่มี พรหมในฐานะที่เป็นผู้สร้างต้องสร้างขึ้น อะไรที่ จะเป็นอันตรายต่อมูทิตาต้องขจัด ต้องหาวิธีการแก้ไข เราจะมีปัญหาทั้งเรื่องนี้อยู่ในประเทศชาติบ้านเมืองหรือ ในครอบครัวเรา เพราะว่าพรหมบางทีไม่ค่อยมีตา มีแค่หน้าอย่างเดียวบ้าง หน้าเดียวบ้าง สองหน้าบ้าง บาง ทีก็สวมหน้ากาก คือ แทนที่จะมีหน้าเมตตา เอาหน้ายักษ์ใส่ไป แทนที่จะมีหน้ากรุณา คือ หน้าสงสาร คอย ช่วยเหลือกัน ก็เอาหน้าขี้ตม หน้าโทสะ หน้าโลภะใส่เข้าไป แทนที่จะมีหน้ามูทิตา เราก็อเอาหน้าอิจจาริยา ใส่เข้าไป เพราะฉะนั้นหน้าพรหมเลยดูแปลกๆ ไม่เหมือนเป็นพรหม พรหมนี้เหมือนร่มโพธิ์ร่มไทร ผู้ที่อยู่ ข้างล่าง ผู้ที่อยู่ในใบบนนั้นก็เลยไม่มีความสุข มีแต่ทุกข์ เดี่ยวหนาวเดี๋ยวร้อน ไม่รู้จะเอาอย่างไรกันดี เพราะฉะนั้นยังหน่วยงานใหญ่ๆ ขึ้น ก็ยังเดือดร้อนกันเยอะ หลายคน

อีกหน้าหนึ่งของพรหม คือ หน้าอุเบกขา พรหมจะต้องเป็นคนที่นั่งเฉย นั่งเฉยอย่างไร เป็นคน ยุติธรรม เป็นคนทรงธรรม เป็นคนตรง ไม่ลำเอียงเพราะรักใคร่ ไม่ลำเอียงเพราะไม่ชอบ ลำเอียงเพราะรัก ใคร่ก็ให้เขา ลำเอียงเพราะไม่ชอบก็ทำลายเขา ไม่ลำเอียงเพราะกลัว กลัวเขาจะไม่รัก กลัวเขาจะไม่ดี ด้วย กลัวเขาจะไม่เป็นกองกำลังให้ด้วย กลัวเขาจะไม่อยู่กับเรา กลัวอำนาจอะไรต่างๆ กลัวอิทธิพล สิ่งนี้ก็เป็นเหตุให้ไม่เป็นอุเบกขาเหมือนกัน เพราะฉะนั้นพรหมต้องไม่มีความกลัว แล้วพรหมต้องมีปัญญา ไม่ หลงผิด เจออะไรได้ยื่นข่าวอะไรต้องตรวจสอบให้ดีกว่า ถ้าตรวจสอบไม่ดีก็อาจจะเข้าใจผิดได้ ก็จะเสีย ความยุติธรรม เพราะฉะนั้นพรหมจะต้องประกอบด้วยหน้า ๔ หน้า โดยเฉพาะหน้าที่ ๔ อุเบกขา เมื่อเรา ตรวจดู ตาเราไว้ตรวจดูตัวเองหรือเปล่า นอกจากตรวจดูตัวเองแล้วก็ต้องตรวจดูคนอื่น ตรวจ ผู้ได้บังคับบัญชา ตรวจดูลูกหลานเรา เป็นคนมียุติธรรมไหม ตรวจดูผู้ที่อยู่ได้บังคับบัญชา ตรวจดูลูกศิษย์ลูก หาที่เรารับผิดชอบในการสั่งสอนเขา ในฐานะที่เราเป็นพรหม เป็นผู้สร้าง เรามีหน้าที่จะตรวจดูเขา เรียบร้อย ไหม

เพราะฉะนั้นหน้าที่ของพรหมก็คือผู้สร้าง สร้างผู้ที่อยู่ข้างใต้เรา ให้มีคุณสมบัติของการเป็นแทนพรหมที่ดี ๔ ประการ หนึ่งก็คือหน้าเมตตา ตรวจสอบเมตตาว่าเขามีไหม ไม่มีก็สร้างเมตตาให้เกิดขึ้นในผู้ได้บังคับบัญชา หรือในลูกในหลาน ในลูกศิษย์ลูกหา

หน้าที่ ๒ หน้ากรุณา ต้องตรวจสอบความกรุณาในลูกศิษย์ลูกหาหรือว่าลูกหลานหรือผู้ได้บังคับบัญชาในหน่วยในกองของตนเอง ว่ามีความกรุณาไหม มีความสงสารกันไหม ถ้ามีความสงสารเขาจะช่วยเหลือเอื้ออานกันดี ผู้เป็นพ่อแม่ก็สบาย ผู้ที่เป็นผู้บังคับบัญชาก็รู้สึกดี อารมณ์ดีกันทุกคน

หน้าที่ ๓ ตรวจสอบมุทิตามีไหม ถ้ามุทิตามีดีแล้ว มีความยินดีเมื่อคนอื่นเขาได้ดี มีความสุขก็ยินดีกับเขา ความอิจฉาริษยาจะสูญสลายไปจากประเทศนี้แน่นอน

และสำคัญที่สุดคือหน้าอุเบกขา เป็นผู้ที่มีความหวั่นไหวด้วยเหตุ ๔ ประการหรือเปล่า นั่นก็คือหวั่นไหวเพราะว่ารักหรือชัง ซึ่งจะทำให้เสียความยุติธรรม หวั่นไหวเพราะว่ากลัวไหม หวั่นไหวเพราะว่าไม่ชอบหรือเปล่า หรือว่าหวั่นไหวเพราะว่าใช้ปัญญาเพียงพอไหมในการตรวจสอบ เพราะฉะนั้นทั้ง ๔ ข้อนี้ที่เป็นคุณธรรมของแทนพรหม พรหมต้องเป็นคนสร้าง เมื่อเราสร้างแทนพรหมเหล่านี้ให้ดีเพียงพอ เราผู้เป็นพรหมอยู่เป็นสุขไหม พ่อแม่ก็เป็นสุข ครูบาอาจารย์ก็เป็นสุข ผู้บังคับบัญชาก็เป็นสุข พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวก็เป็นสุข เพราะฉะนั้นเท่ากับว่าถ้าทำตรงนี้ได้สำเร็จ ทุกหน่วยงาน ทุกครอบครัว บ้านนี้เมืองนี้ก็สมกับที่เขาขึ้นชื่อว่าเป็นเมืองธรรมเมืองทอง แผ่นดินธรรมแผ่นดินทอง เพราะได้ชื่อว่าเป็นแผ่นดินที่ถูกปกครองดูแลกันโดยธรรม

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในวันที่ทรงขึ้นครองราชสมบัติได้ตรัสไว้ว่า เราจะปกครองแผ่นดินโดยธรรมเพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม

พระองค์ผู้เดียวจะทำอะไรได้...

ตอนแรกพระองค์ไม่ได้เป็นพระราชฯ พ่อแม่ปู่ย่าตายายเป็นคนขอให้พระองค์เป็นพระราชฯ เราเป็นลูกหลาน มาถึงทุกวันนี้ก็ควรที่จะยอมรับว่า เงื่อนไขที่พระองค์มีแก่ประชาชน ตั้งแต่ระดับรองๆ พระองค์ลงมา เมื่อก่อนนั้นการบริหารหรือการปกครองอยู่กับพระราชฯ แล้วเราส่งตัวแทนเป็นผู้ที่รับอาสาว่าจะเอางานนี้มาทำแทนพระองค์ตั้งแต่ปี ๒๕๑๕ เป็นต้นมาจนถึงทุกวันนี้ พระราชฯทุกพระองค์เป็นเหมือนพ่อของพวกเรา เมื่อคนใดก็ตาม หรือคณะใดก็ตาม เอางานนี้ไปทำแทนพระองค์ ก็จะต้องทำหน้าที่เหมือนพ่อเหมือนพรหมของประชาชนทั้งหมดแทนพระองค์ ประชาชนที่ไหนใครเขาจะมาประท้วง ใครจะมาไล่จริงไหม แต่มาถึงทุกวันนี้ คนที่มาทำหน้าที่พ่อเราเขาทำอะไรกันอยู่ งานตรงนี้เป็นอย่างไรบ้าง สำเร็จหรือยัง

ทีนี้มาถึงพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวองค์ปัจจุบันของเรา ในวันที่พระองค์จะครองราชย์ พระองค์ได้ยื่นเงื่อนไขข้อตกลงไว้กับประชาชน หรือว่าผู้ที่ทำงานด้วยอำนาจของพระองค์แล้วว่า พระองค์จะปกครองแผ่นดินโดยธรรม ก็คือจะปกครองมวลมนุษยย์ที่อยู่ในประเทศไทยโดยธรรม ดังนั้นใครก็ตาม ที่เอาอำนาจการบริหารการปกครองของพระองค์ไปทำ ซึ่งถือได้ว่าเป็นผู้ที่ใช้อำนาจหน้าที่แทนพระองค์ ก็จะต้องสร้างสรรค์งานตรงนี้ออกมาให้พระองค์ให้สำเร็จ ถ้าไม่อย่างนั้นก็ถือว่าติดหนี้ ไม่ยุติธรรมกับพระองค์ ทุกวันนี้คิดว่า พระองค์คงจะสอดส่องดูแลอยู่ตลอดเวลาว่า เมื่อไหร่จะทำให้ตั้งสัตย์เสียใจ

ดังนั้นรัฐบาลทุกรัฐบาล ไม่ว่ารัฐบาลไหนก็ตามที่ทำหน้าที่ตรงนี้ ก็จะต้องทำงานตรงนี้ให้สำเร็จ
หน่วยงานทุกๆ หน่วยงานที่ถือว่าเป็นข้าราชการ หรือประชาชนพลคนก็จะต้องทำหน้าที่ตรงนี้ให้
สำเร็จ เมื่อใดเห็นว่ามีแนวโน้มจะไม่สำเร็จด้วยเหตุใด เพื่อปลดเปลื้องหนี้สิน ต้องช่วยกันผลักดันให้สำเร็จ
ให้จงได้ ถ้าตราบดีเรายังไม่สำเร็จ รู้สึกว่าเราน่าจะโกงพระองค์แล้ว พระองค์มาเป็นพระราชินีให้ตามขอ
แล้ว แต่เราทำหน้าที่ตรงนี้ตามคำมั่นสัญญาได้เพียงใด ดังนั้นตรงจุดนี้จึงเป็นจุดสำคัญที่พวกเราทุกคนต้อง
ตระหนักต้องสำนึก วิธีอื่น ไม่มี ในการปกครองแผ่นดินโดยธรรม ธรรมที่จะใช้ปกครองแผ่นดิน ทุกหมู่เหล่า
ตั้งแต่ผู้หลักผู้ใหญ่ลงมาจนกระทั่งถึงพวกเราประชาชนคนเล็กสุดที่เพิ่งจะคลอดมา ก็จะต้องทำอย่างนี้ ต้อง
ใช้คุณธรรมอันนี้จึงจะถูกต้อง ถ้าไม่อย่างนั้นก็ได้แต่พูดเฉยๆ ไม่ได้ทำอะไร ประโยชน์ที่จะเกิดแก่
ประเทศชาติบ้านเมืองสมตามพระราชประสงค์ ที่พระองค์ได้ทรงให้เป็นพระราชโอรสโอรสไว้ก่อนที่จะ
ครองราชย์ ก็ไม่มีทางที่จะสำเร็จได้

วันนี้เป็นวันพระราชสมภพของพระองค์ เราก็ไม่ควรที่เพียงแต่จัดงานใหญ่ๆ สรรเสริญกันไป เสร็จ
แล้วก็เหมือนตกรน้ำ เหมือนเอาถ่านในเตาไปโยนใส่แม่น้ำนครนายก แวบเดี๋ยวก็หายไป ประโยชน์ไม่มีอะไร
นอกจากไปโชว์กัน แล้วก็ทำให้ทุนทรัพย์ต่างๆ เสียไปโดยไม่ได้อะไรคืนมา ดังนั้นในฐานะที่เราเป็นชาว
นครนายก หรือชาวต่างจังหวัด ที่มาร่วมกันประชุมในที่นี้ ควรที่จะทำอะไรเป็นชิ้นเป็นอันบ้าง ชิ้นอันที่
สำคัญที่ให้อำนาจในวันนี้คือ ให้เราดูแลผู้ที่อยู่ใต้การปกครองของเรา ให้เป็นผู้ที่มีคุณธรรม คือ มีเมตตา กรุณา
มุทิตา อุเบกขา ตัวเราเองก็ต้องมีตา มีหน้า ๔ หน้า คือ หน้าเมตตา หน้ากรุณา หน้ามุทิตา หน้าอุเบกขา ทำ
หน้าที่เป็นพรหม ทำหน้าที่เป็นพ่อ คือแม้ว่าท่านทั้งหลายจะเป็นผู้หญิง แต่หน้าที่นี้เป็นหน้าที่ของพ่อ เราก็
เป็นพ่อได้

เมื่อเราทำดังนี้ได้สำเร็จ แผ่นดินนครนายกจะถือว่าเป็นแผ่นดินที่ปกครองโดยธรรม ถวายพระราช
กุศลในหลวงในวันเฉลิมพระชนมพรรษาของพระองค์ได้ และถ้าหากกิดดิศัพพ์นี้ที่เราทำสำเร็จ ขจรขยายไป
ทั่ว จังหวัดอื่นเขาก็จะเอานครนายกเป็นแม่แบบ Smart Province เพราะฉะนั้นตรงนี้ก็เท่ากับว่า เราจะเป็น
แม่แบบของทุกๆ จังหวัดที่จะเอาตัวอย่าง นครนายก ก็ไม่ใช่เป็นเมืองเพียงแค่ว่าเขาจะยกอำนาจให้เพราะเขาสงสาร
แต่จะกลายเป็นนครแห่งผู้นำ ที่ผู้อื่นจะฟังทำตามได้ เปลี่ยนได้แล้ว ตรงนั้นนครนายกทำได้ หรือแม้แต่
ประเทศไทยทั้งประเทศก็ทำได้ หรือโลกทั้งโลกถ้าจะทำจริง ๆ ก็ทำได้

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้ว่า การบริหารการปกครอง เราจะใช้ระบบโลกาธิปไตย หรือที่เรียกว่า
ประชาธิปไตยก็ตาม จะใช้ระบบอัคราธิปไตยคือบุคคลคนเดียวเป็นใหญ่ก็ตาม ทั้งสองระบบนี้ ถ้าหากขาด
ระบบธรรมาธิปไตย คือ เอาธรรมเป็นใหญ่ควบคุมดูแลทั้งสองระบบแล้ว ก็ไม่มีทางที่จะประสบความสำเร็จ
ได้ กรีกก็เป็นประชาธิปไตยแบบนี้แหละแต่กรีกก็เคยสิ้นชาติมาแล้ว เพราะฉะนั้นสำคัญที่สุดก็คือ ถ้าหมู่
คณะใดก็ตามมาปกครองประเทศชาติแล้วเป็นคนดี ประเทศชาติก็จะดีหน่อย ถ้าหมู่คณะนั้นเป็นคนเลว
ประเทศชาติก็เสียหายหน่อย หรือบุคคลใดก็ตามที่เป็นคนเดียวปกครอง โดยอำนาจสิทธิขาดสูงสุด ถ้าเป็น
คนดีประเทศชาติก็จะดีหน่อย ถ้าเป็นคนเลวประเทศชาติก็เสียหายหน่อย ก็พอๆ กัน

ตัวแปรที่จะทำให้ประเทศชาติบ้านเมืองเรามีความสุขความเจริญ ถูกต้องหรือไม่ถูกต้องนั้นคือ
ธรรมาธิปไตย อำนาจอธิปไตยสูงสุดอยู่ที่ธรรม ถ้าเป็นประชาธิปไตย ต้องเป็นประชาธิปไตยมี
ธรรมาธิปไตยครอบคลุมคุ้มครองดูแล ถ้าอธตาทิปไตยก็ต้องเป็นอธตาทิปไตยที่มีธรรมาธิปไตยดูแล แล้ว
ทุกๆ ระบบจะมีความร่มเย็นเป็นสุขแน่นอน เพราะฉะนั้นธรรมะควรที่จะปฏิบัติกัน ควรที่จะเลือกเอาธรรม
ที่เหมาะสม ควรแก่การใช้บริหารการปกครองให้ดีได้ มาศึกษาและปฏิบัติกันด้วย

ตั้งแต่นี้เป็นต้นไป จะทำให้ประเทศชาติบ้านเมืองเราสงบสุขหรือไม่ก็อยู่ตรงที่ว่า เราสร้างระบบพอ
เมืองขึ้นมา พอของหน่วยงานต่างๆ ขึ้นมา หรือพอผู้รับงานบริหารการปกครองจากพระบาทสมเด็จพระ
เจ้าอยู่หัวมาทำขึ้นมาให้สำเร็จ ถ้าเป็นดังนี้แล้ว แผ่นดินนี้ก็จะแผ่นดินที่ปกครองโดยธรรม สมดังพระราช
ประสงค์ จะเป็นแผ่นดินที่มีความสงบสุข สมกับเป็นแผ่นดินในโบราณที่กล่าวว่า เมืองเราถึงจะเป็นเมือง
เล็กๆ ไม่ร่ำรวยอะไรนัก แต่เมืองเรานี้อุดมสมบูรณ์ด้วยทรัพยากรธรรมชาติ แล้วเราก็ใช้กันเพียงพอใช้ มี
ความเคารพในน้ำ เราจะมีความกตัญญูต่อแผ่นดิน รู้บุญคุณเขา ควรจะใช้เขาประมาณแค่ไหน แต่ปัจจุบันนี้
คนเราบางกลุ่มบางคนก็จะฉวยโอกาสเอาประโยชน์จากแผ่นดิน จากน้ำ จากสัตว์ต่างๆ ที่มีบุญคุณเหล่านี้ มา
เพื่อตนเองหรือกลุ่มของตนเองด้วยความเห็นแก่ตัว เพื่อสร้างฐานะความร่ำรวยให้แก่ตนเองหรือกลุ่มของ
ตนเอง ประเทศชาติบ้านเมืองก็เลยมีปัญหา เพราะฉะนั้นความสุขจึงหายไป บ้านเมืองเราเลยกลายเป็น
สถานที่คล้ายๆ กับอยู่ในอบายภูมิไปก็หนึ่งแล้ว ถ้าเมื่อใดเราปกครองโดยธรรม ทุกอย่างที่ดีงามจะกลับมา
เต็ม เมืองนี้บ้านนี้ก็จะกลายเป็นบ้านเมืองที่เป็นสุคติภพ เป็นภพของมนุษย์ เป็นภพของเทวดา เป็นภพของ
พรหม เราก็จะอยู่ร่มเย็นกันเหมือนกับเทวดสถาน เพราะฉะนั้นตรงนี้อาจารย์ขอฝากไว้สำหรับวันพระราช
สมภพของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในวันนี้